

Posudek vedoucí diplomové práce

Autorka **Jana Rejšková** se ve své diplomové práci „**Zvuková podoba mluvené češtiny u mluvčích, jejichž mateřštinou je němčina**“ soustředila na zdánlivě úzkou, ovšem velice důležitou problematiku zvukové realizace češtiny jako cizího jazyka. Po roce 1989 se čeština v souvislosti se stále silícím přílivem cizinců postupně dostala do situace, ve které tzv. velké jazyky byly již dávno – situace, ve které musí řešit otázku výuky komunikačního jazyka maioritní společnosti pro společnost či společnosti minoritní. Jistě při tom může navázat na zkušenosti z takové výuky, která u nás probíhala již od 50. let 20. stol., kdy bylo třeba jazykově připravit studenty z tzv. rozvojových zemí na studium na našich vysokých a středních školách, resp. učilištích. Současná situace ve výuce češtiny jako cizího jazyka je odlišná – došlo k zásadní změně národnostního, sociálního, věkového i zájmového složení zájemců o studium češtiny. Pro všechny kurzy češtiny pro cizince je však třeba hledat oporu v rozvíjející se didaktice českého jazyka jako jazyka cizího, resp. druhého. Všechny roviny českého jazykového systému je třeba nahlížet očima cizince, způsobem vědomě rezignujícím na automatismy rodilého mluvčího. Zvláštní důležitost zde má rovina foneticko-fonologická; zvládnutí zvukové stránky jazyka podmiňuje porozumění v komunikaci a tvoří nezbytný předpoklad pro zvládnutí rovin dalších. Práce diplomantky Rejškové je významným příspěvkem právě k popisu foneticko-fonologické roviny češtiny pro cizince.

V teoretické části své práce se diplomantka zabývá širšími otázkami lidské komunikace, všímá si různých komunikačních modelů a jejich složek, komentuje komunikační proces a konfrontuje komunikaci v mateřském a cizím jazyce. Opírá se při tom vhodně o aktuální literaturu k dané problematice. Prokazuje, že se dostatečně teoreticky vyzbrojila k řešení vymezeného problému.

Pro praktickou část své práce se soustředila na segmentální rovinu zvukové stránky češtiny. Nejprve podrobně konfrontovala hláskový systém češtiny a němčiny a vytypovala možné artikulační obtíže. Pořídila nahrávky připravených a nepřipravených projevů 13 cizinců – studentů češtiny. Sám výběr respondentů je dobrý – respektuje různou motivaci ke studiu češtiny, různou délku a intenzitu kontaktu s češtinou i rozdíly v sociální charakteristice jednotlivých mluvčích. Pořídila i velmi náročnou transkripci všech nahrávek a systematicky vyhodnotila artikulační nedostatky jednotlivců. Zjištěné údaje mohou být důležité pro autory učebnic češtiny pro cizince.

Diplomantka též analyzovala některé aktuálně užívané učebnice češtiny pro německy mluvící cizince, resp. soustředila se právě na výslovnostní cvičení v nich. Cenná jsou pak cvičení, která pro nácvik zvukové stránky češtiny vypracovala a která mohou být vítaným doplněním analyzovaných, ale i dalších učebnic.

Vzhledem ke kvalitě práce doporučuji, aby se autorka zvolenému tématu dále věnovala a zaměřila se i na problematiku suprasegmentálních prostředků.

S potěšením konstatuji, že předložená práce plně odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce, a proto ji vřele doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace: výborně

V Praze 22. 12. 2005

PhDr. Eva Hájková, CSc.
vedoucí práce